

Bas Blaauboer ontvangt Willy van Heumen-prijs

Op 14 november, tijdens de bijeenkomst Openheid & Transparantie, ontving Bas Blaauboer de Willy van Heumenprijs uit handen van Hans Clevers, president Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen. Deze prijs van de Stichting 'Stimuleringsfonds Alternatieven voor Proefdieren' is de grootste in Nederland voor onderzoek naar alternatieven voor dierproeven en wordt eens per twee jaar uitgereikt. Blaauboer zet zich als hoogleraar Alternatieven voor dierproeven in de toxicologische risicobeoordeling aan de Universiteit Utrecht al jarenlang in voor 3V-alternatieven. Volgens het juryrapport is Blaauboer een stille kracht die op bescheiden maar niet aflatende wijze al bijna 40 jaar werkt aan vervangen, verminderen en verfijnen van dierproeven.

Het verschil tussen de wetenschappelijke beloften en maatschappelijke verwachtingen van dierproeven en de mogelijkheden om die te vervangen, verminderen en verfijnen (3V), stond centraal tijdens de bijeenkomst die door ZonMw, het Nationaal Kenniscentrum Alternatieven voor dierproeven (NKCA) en CSG Centre for Society and the Life Sciences, in Den Haag georganiseerd was. De deelnemers aan de dag waren projectleiders van onderzoeken die door ZonMw gefinancierd worden en waarbij gebruik wordt gemaakt van dierproeven of 3V-alternatieven daarvoor.

Dilemma's laten zien

Met het panel waarmee de bijeenkomst startte, ontstond onder leiding van Victor Deconinck een levendige discussie over het verschil in wetenschappelijk beloften en maatschappelijke verwachtingen. Duidelijk werd dat de keuze voor dierproeven niet een keuze is die een onderzoeker alleen maakt. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid van overheid, bedrijfsleven, wetenschappers en de maatschappij. In de communicatie daarover is het belangrijk om dilemma's te laten zien. Door die open en bloot op tafel te leggen, kan een echte discussie ontstaan over wat wel en niet wenselijk is op het gebied van dierproeven. Volgens Hans Clevers moet daarbij onderscheid gemaakt worden in wettelijk verplichte dierproeven en dierproeven voor fundamenteel onderzoek. "De verplichte routinematige dierproeven kunnen volgens mij allemaal op korte termijn vervangen worden als we er met elkaar hard aan trekken. Maar voor fundamenteel onderzoek naar het begrijpen van ziekten hebben we voorlopig nog wel levende organismen nodig."

Bestaande kennis beter benutten

Tijdens de workshops werd duidelijk dat er al veel gebeurd op het vlak van 3V-alternatieven voor dierproeven, maar dat wetenschappers daar in de meeste gevallen nog beter over kunnen communiceren of publiceren. Door daar open en transparant over te zijn ontstaat er niet alleen meer inzicht in de wetenschappelijke praktijk, maar wordt ook bestaande kennis beter benut. Hierdoor komen de maatschappelijke verwachtingen en wetenschappelijke beloften over dierproeven en 3V-alternatieven nader tot elkaar. Het gaat daarbij om alle resultaten, niet alleen van succesvolle onderzoeken maar ook resultaten van onderzoeken die niet opleveren wat er van werd verwacht. Jos Engelen van de Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) hield een pleidooi voor open acces publiceren. "Geen resultaat van onderzoek moet ontoegankelijk zijn. En dat geldt zeker voor onderzoek met proefdieren. Door het delen van alle onderzoeksgegevens wordt er niet onnodig onderzoek herhaald."

Achtergrondinformatie:

Interview met prijswinnaar Bas Blaauboer <http://www.nkca.nl/3v-s-in-de-praktijk/verkenning/b-blaauboer-more-science-less-animals/>

Interview met Hans Clevers <http://www.nkca.nl/3v-s-in-de-praktijk/onderzoeken/hans-clevers-onderzoek-in-levend-organisme-nodig/>